

Cévní mozková příhoda v populaci ČR

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Klára Benešová ¹ , Kateřina Rázková ¹ , Jiří Jarkovský ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	-
Datum vytvoření dokumentu:	02.03.2026
Datum poslední aktualizace:	19.03.2026
Datum schválení pověřence pro ochranu osobních údajů UZIS:	03.03.2026
Datum schválení poradou vedení UZIS:	19.03.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	OIS-01-15
Klíčová slova:	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, LPZ, List o prohlídce zemřelého, NKIS, Národní kardiologický informační systém, cévní mozková příhoda, CMP, incidence, prevalence, mortalita
EuroVoc:	kardiovaskulární onemocnění
Citace:	Benešová K., Rázková K., Jarkovský J. Cévní mozková příhoda v populaci ČR. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2705-cevni-mozkova-prihoda-otevrena-data . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2705-cevni-mozkova-prihoda-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Cévní mozková příhoda (CMP) je akutní cerebrovaskulární onemocnění, které představuje jednu z hlavních příčin morbidity a mortality v České republice. Datová sada umožňuje hodnotit epidemiologické charakteristiky CMP (incidence, prevalence, mortalita) v populaci České republiky od roku 2015 do posledního uzavřeného roku. Uživateli je umožněno údaje zjištěné v jednotlivých letech stratifikovat dle demografických charakteristik pacientů (pohlaví, věk, kraj nebo okres bydliště).

1.2 Základní informace

Datová sada obsahuje agregované údaje o výskytu cévní mozkové příhody (CMP) v České republice. Je vytvořena v souladu s národní metodikou pro tvorbu otevřených dat a je dostupná v národním katalogu. Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ) a Listu o prohlídce zemřelého (LPZ).

Osoby s diagnózou cévní mozkové příhody jsou identifikovány dvěma způsoby:

- 1) hospitalizační případ s hlavní diagnózou *subarachnoidální krvácení* (kód diagnózy I60) nebo *intracerebrální (nitromozkové) krvácení* (kód diagnózy I61) nebo *jiné neúrazové nitrolební krvácení* (kód diagnózy I62) nebo *mozkový infarkt* (kód diagnózy I63) nebo *cévní mozková příhoda (mrtvice) neurčená jako krvácení nebo infarkt* (kód diagnózy I64) dle Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize (MKN-10);
- 2) případ úmrtí, u něhož byla cévní mozková příhoda určena jako základní příčina smrti (kód diagnózy I60–I64).

V rámci datové sady jsou sledovány tyto ukazatele:

- **Incidence – primární CMP u pacienta:** počet osob, u nichž byla v daném roce CMP zaznamenána poprvé (při hospitalizaci nebo při úmrtí, pokud nikdy před úmrtím nebyla evidována hospitalizace pro CMP). Aby bylo možné určit, že šlo skutečně o první CMP, ověřuje se, že u dané osoby nebyla CMP zaznamenána v předchozích letech. Z tohoto důvodu lze tento ukazatel sledovat až od roku 2015 – roky 2010–2014 slouží ke kontrole, že se CMP u pacienta dříve nevyskytla.
- **Incidence – roční (osoby s CMP v daném roce):** počet osob, u nichž byla v daném roce zaznamenána CMP bez ohledu na to, zda se jednalo o první nebo opakovaný výskyt v průběhu života (při hospitalizaci nebo při úmrtí). U tohoto ukazatele není potřeba znát starší historii pacienta, sleduje se pouze daný rok.
- **Prevalence (osoby s historií CMP):** počet osob žijících v daném roce, které prodělaly CMP kdykoliv v minulosti (od roku 2010 do hodnoceného roku včetně, při hospitalizaci nebo při úmrtí).
- **Specifická mortalita:** počet úmrtí, u nichž byla cévní mozková příhoda určena jako základní příčina smrti.

1.3 Interpretace a informační hodnota

Jeden záznam (řádek) v datové sadě představuje souhrnné údaje za konkrétní rok a obsahuje:

- počet osob, u nichž se v daném roce nově vyskytla CMP;

- počet osob, u nichž se v daném roce vyskytla CMP (se zahrnutím nových i opakovaných případů);
- počet osob s historií CMP, které se dožily hodnoceného roku (CMP se u nich vyskytla kdykoliv od roku 2010 do hodnoceného roku včetně);
- počet zemřelých osob, u nichž byla CMP určena jako základní příčina smrti (tj. specifická mortalita).

Všechny uvedené údaje jsou členěny podle pohlaví, věkové kategorie a místa bydliště pacienta a vztahují se vždy k danému kalendářnímu roku.

U každého ukazatele je uveden počet unikátních osob, nikoli počet hospitalizačních případů, který mohl být vyšší například z důvodu překlady mezi zdravotnickými zařízeními, rehospitalizace nebo opakovaného výskytu sledované události.

1.4 Informační limity

Data NRHVS jsou k dispozici v rozsahu pokrývajícím časové období od roku 2010 do posledního uzavřeného roku, přičemž tato datová sada pokrývá pouze časové období od roku 2015. Data z let 2010–2014 jsou využita jako zdroj informací o případné historii výskytu cévní mozkové příhody u jednotlivých pacientů, aby bylo možné u nových případů (od roku 2015) s dostatečnou spolehlivostí rozhodnout, zda se opravdu jedná o incidenční případ a pacient neprodělal cévní mozkovou příhodu již v minulosti. Záznamy o případech cévní mozkové příhody, které proběhly před rokem 2010, nejsou k dispozici.

V Národním zdravotnickém informačním systému (NZIS) jsou evidované údaje určené explicitně pouze pro účely uvedené v § 70 odst. 1 zákona o zdravotních službách, zejména statistické účely. Nejedná se tedy o referenční údaje ve smyslu § 2 písm. b) zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, které jsou dle § 4 odst. 4 téhož zákona považovány za správné, pokud není prokázán opak nebo pokud nevznikne oprávněná pochybnost o jejich správnosti. Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky (ÚZIS ČR) neodpovídá za věrohodnost údajů evidovaných v NZIS, ani nemá k dispozici podklady, na základě, kterých jsou tyto údaje do NZIS zapisovány a není možné z těchto dostupných údajů dovodit jejich správnost pro účely stanovené jinými právními předpisy.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob je limitována úroveň detailu popisných charakteristik (geografická lokalizace na úroveň okresu, věk na pětileté věkové kategorie).

1.5 Příklady použití

Datová sada umožňuje hodnotit epidemiologickou situaci cévní mozkové příhody v populaci České republiky a její vývoj v čase. Údaje lze využít jak pro základní deskriptivní analýzy, tak pro pokročilejší hodnocení po jejich propojení s demografickými daty o populaci ČR (např. přepočet na 100 000 obyvatel, věkově standardizované ukazatele apod.).

Typické příklady využití dat:

- Demografické analýzy – hodnocení výskytu CMP podle věkových kategorií a pohlaví.
- Regionální srovnání – porovnání incidence, prevalence a specifické mortality mezi kraji a okresy podle místa bydliště pacientů.
- Hodnocení časových trendů – sledování vývoje počtu nových případů, celkového počtu osob s CMP i počtu úmrtí na CMP od roku 2015 do posledního uzavřeného roku.
- Výpočet relativních a standardizovaných ukazatelů – v kombinaci s populačními daty lze konstruovat ukazatele vztažené k velikosti populace, například:

- počet nových případů CMP na 100 000 obyvatel,
- počet osob s anamnézou CMP na 100 000 obyvatel,
- míru specifické mortality na 100 000 obyvatel,
- věkově standardizované míry incidence, prevalence nebo mortality.

1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Data jsou publikována v agregované formě a neobsahují žádné informace umožňující identifikaci fyzických osob. Geografické údaje jsou prezentovány maximálně na úrovni okresu bydliště a přesný věk je nahrazen za pětileté věkové kategorie.

1.7 Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, LPZ, List o prohlídce zemřelého, cévní mozková příhoda, CMP, incidence, prevalence, mortalita

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

kardiovaskulární onemocnění

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 31 200
- Počet popisných atributů: 9
- Velikost: 1,32 MB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu jsou data Národního zdravotnického informačního systému (NZIS), která jsou sbírána na základě zákona č. 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování), ve znění pozdějších předpisů.

Z databází NZIS jsou pro datovou sadu využita data [Národního registru hrazených zdravotních služeb \(NRHZS\)](#) a [Informačního systému List o prohlídce zemřelého \(IS LPZ\)](#), které jsou ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb.

4 Agregace a transformace dat

Detailní záznamy obsažené v datech NRHZS a LPZ byly agregovány a transformovány do podoby, která umožňuje hodnotit výskyt cévní mozkové příhody v populaci České republiky. Při identifikaci pacientů s cévní mozkovou příhodou a následném vytváření jednotlivých agregovaných záznamů této datové sady byly využity definice uvedené v kapitole 1.2.

5 Atributy datové sady

---

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: hodnocený rok
- Možné hodnoty: 2015 a vyšší (do posledního uzavřeného roku)

2. Pohlaví

- Název parametru: pohlavi
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
  - 1 – muž
  - 2 – žena

3. Kód věkové kategorie

- Název parametru: vek_kod
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: kód věkové kategorie pacienta k 31. 12. hodnoceného roku vycházející z [číselníku věkových skupin](#)
- Možné hodnoty: kódy pro pětileté věkové kategorie v rozsahu 0–94, 95+

4. Kraj bydliště

- Název parametru: kraj_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: kraj bydliště pacienta v hodnoceném roce dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost CZ099 = neurčeno – případy s nevyplněným údajem o kraji bydliště pacienta

5. Okres bydliště pacienta

- Název parametru: okres_bydliste
- Datový typ: string
- Popis parametru: okres bydliště pacienta v hodnoceném roce dle [číselníku ČSÚ](#)
- Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#); doplněna možnost CZ0999 = neurčeno – případy s nevyplněným údajem o okresu bydliště pacienta

6. Incidence – primární CMP u pacienta

- Název parametru: incidence_primarni
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet osob, u nichž byla v daném roce CMP zaznamenána poprvé (při hospitalizaci nebo při úmrtí, pokud nikdy před úmrtím nebyla evidována hospitalizace pro CMP)
- Možné hodnoty: nezáporná celá čísla

7. Incidence – roční (osoby s CMP v daném roce)

- Název parametru: incidence_rocni
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet osob, u nichž byla v daném roce zaznamenána CMP bez ohledu na to, zda se jednalo o první nebo opakovaný výskyt v průběhu života (při hospitalizaci nebo při úmrtí)
- Možné hodnoty: nezáporná celá čísla

8. Prevalence (osoby s historií CMP)

- Název parametru: prevalence_historie
  - Datový typ: numeric
  - Popis parametru: počet osob žijících v daném roce, které prodělaly CMP kdykoliv v minulosti (včetně hodnoceného roku, při hospitalizaci nebo při úmrtí)
  - Možné hodnoty: nezáporná celá čísla
- 9. Specifická mortalita**
- Název parametru: mortalita_specificka
  - Datový typ: numeric
  - Popis parametru: počet úmrtí, u nichž byla cévní mozková příhoda určena jako základní příčina smrti
  - Možné hodnoty: nezáporná celá čísla